

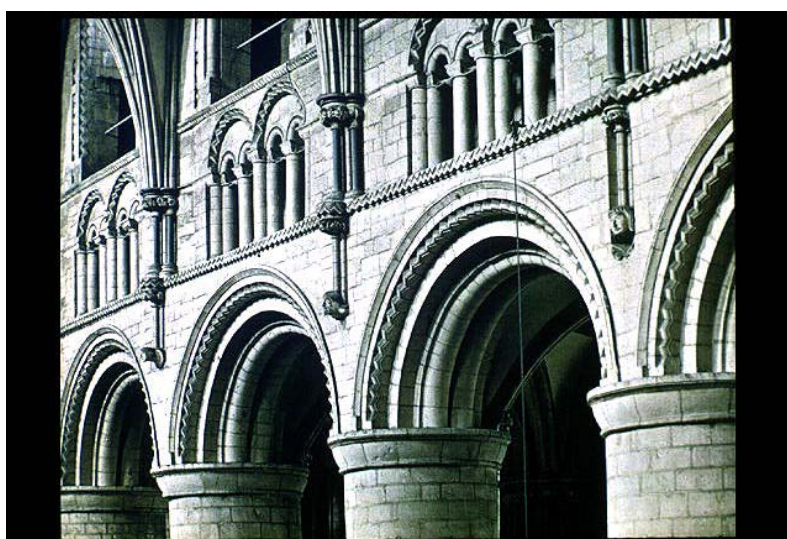
April 2001

STUDIEPLAN

Semesteremne i religion og estetikk
med vekt på bildende kunst, arkitektur og musikk

(SRE)

10 vekttall

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

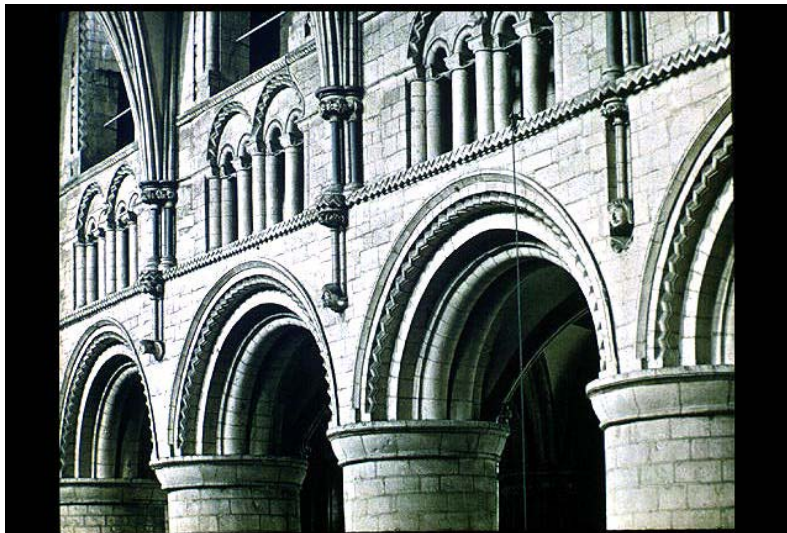
NOVEMBER 2002

STUDIEPLAN

**For KRL-emner på 200-nivå i *Religion og estetikk*
med vekt på bildende kunst, arkitektur og musikk**

Emne KRL223 Religion og estetikk 1 (15 studiepoeng)

Emne KRL224 Religion og estetikk 2 (15 studiepoeng)

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

KRL-emner på 200-nivå i fagområdet *Religion og estetikk* med vekt på bildende kunst, arkitektur og musikk

INNHold

Innledning	s.	3
Overordnede mål.....	s.	3
Emnestruktur og vektning	s.	3
Arbeidsformer.....	s.	4
Vurdering	s.	4
Målgruppe og opptak	s.	5
<i>EMNE KRL 223 RELIGION OG ESTETIKK 1</i>	s.	6
Emnets studiekraft	s.	6
Vurdering	s.	6
Delemner	s.	6
A. Oversikt over europeisk kunsthistorie.....	s.	6
B. Kilder til den kristne ikonografi.....	s.	6
C. Bildende kunst i kristen tradisjon.....	s.	7
D. Kirkearkitektur og kirkerom.....	s.	8
<i>EMNE KRL224 RELIGION OG ESTETIKK 2</i>	s.	9
Emnets studiekraft	s.	9
Vurdering	s.	9
Delemner	s.	9
A. Musikk i kristen tradisjon.....	s.	9
B. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene..	s.	9
C. Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst....	s.	10
D. Estetikk og didaktikk.....	s.	10

Det teologiske Menighetsfakultet
Besøksadresse: Gydas vei 4
Postadresse: Boks 5144 Majorstua, 0302 Oslo
Tlf: 22 59 05 00
E-post: ekspedisjon@mf.no
Internett: <http://www.mf.no>

Innledning

Religiøst liv har til alle tider vært knyttet til ulike estetiske uttrykksformer. Det kultiske livet har utfoldet seg gjennom bildende kunst og arkitektur, dans, litterære tekster, dramatiske uttrykk og musikk. Den estetiske dimensjon gir anledning til sanselig opplevelse og erkjennelse som ord alene ikke kan gi.

I grunnskolens fag *Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap* (KRL) og i *Religion og etikk* i den videregående skole vektlegges slektskapet mellom religiøs og estetisk arv som et vesentlig element i formidlingen av religion og livssyn. Læreplanen i KRL fremhever at den estetiske dimensjon åpner for samarbeid på tvers av faggrensene. Dette korresponderer med at L97 generelt legger stor vekt på det estetiske. Elevene skal «stimuleres til å utfolde fantasi og oppleve kunst» (s. 15). Skolen skal legge vekt på «skapende verksemd og refleksjon, opplevingar og uttrykk», og utvikle «ei medviten holdning til kunst og estetikk» (s. 65).

Slektskap mellom religiøs og estetisk arv har tradisjonelt vært lite vektlagt i studier som kristendoms-kunnskap og religionshistorie. Emnene i *Religion og estetikk* tar utgangspunkt i disse nye utfordringene som KRL-faget gir i formidlingen av religion. Studiet har som mål å gi å gi både teoretiske kunnskaper og elementære metodiske ferdigheter som kan anvendes innenfor KRL-faget såvel som andre skolefag.

Fagområdet «religion og estetikk» er omfattende. Det er derfor nødvendig med enkelte avgrensinger. Emnene KRL223 *Religion og estetikk 1* og KRL224 *Religion og estetikk 2* behandler særlig bildende kunst, arkitektur og musikk, og hovedvekten ligger på disse kunststartenes plass i kristendommen (se Emnestruktur og vektning). Bildende kunst, arkitektur og musikk i de andre store religionene har fått mindre plass og trekkes inn som utdypende sammenligninger.

Den kristne estetikken har på mange måter nær tilknytting til bibelske og kristne litterære tekster. Disse tekstene er det nødvendig å kjenne for å forstå kristne estetiske uttrykksformer. Samtidig er det nødvendig å kjenne uttrykksformene for å forstå de litterære tekstene. Emne KRL223 *Religion og estetikk 1* inneholder derfor et delemne kalt «Kilder til den kristne ikonografi», som skal gi en innføring i et utvalg av slike sentrale tekster.

Emne KRL 223 *Religion og estetikk 1* og Emne KRL224 *Religion og estetikk 2* er en spesialisering av grunnstudiene i KRL på 100-nivå og av annen teologisk og religionsvitenskapelig utdanning. Emnene kan inngå i en emnegruppe i KRL.

Overordnede mål

Studiet av fagområdet *Religion og estetikk* har som overordnede mål

- å gi kunnskap om billedkunst, arkitektur og musikk i rammen av religiøs tro og praksis,
- å utvikle evne til å forstå og tolke ulike estetiske uttrykksformer gjennom kjennskap til religiøse forestillinger og ritualer.

Emnestruktur og vektning

Fagområdet *Religion og estetikk* består for tiden av 2 emner, hver på 15 studiepoeng: Emne KRL223 *Religion og estetikk 1* og Emne KRL224 *Religion og estetikk 2*. Hvert emne er organisert i fire delemner.

Det første emnet (Emne KRL223) fokuserer på kunst og arkitektur i kristen tradisjon. Det innledes med en generell innføring i europeisk kunsthistorie som skal gi hjelp til å sette den

kristne billedkunst i et større kunsthistoriske perspektiv. Det behandler dessuten viktige skriftlige kilder for å kunne forstå sentrale kunstverk.

Størstedelen av det andre emnet (KRL224) omhandler musikk i kristendommen og estetikk (bildende kunst, arkitektur og musikk) i de andre store verdensreligionene. De andre delemnene setter billedkunst og musikk inn i en større historisk kontekst og drøfter spørsmål knyttet til estetikk og didaktikk.

En anbefaler at studenten tar Emne KRL223 før eller samtidig med Emne KRL224.

EMNER	DELEMNER	Poeng
KRL223 Religion og estetikk 1	A. Oversikt over europeisk kunsthistorie	4,5
	B. Kilder til den kristne ikonografi	1,5
	C. Bildende kunst i kristen tradisjon	7,0
	D. Kirkearkitektur og kirkerom	2,0
KRL224 Religion og estetikk 2	A. Musikk i kristen tradisjon	6,0
	B. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene	4,5
	C. Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst	3,0
	D. Estetikk og didaktikk	1,5

De enkelte emnene har et omfang på 10 studiepoeng. Videre defineres emnene ut fra delemner. For hvert emne formuleres kompetansemål, med vekt på studentenes innsikt i sentrale faglige kunnskapsområder. Kunnskapsmålene for emnene formuleres i det følgende på to forskjellige nivå med økende grad av fordypning. Nivåene angis med uttrykkene «kjennskap til» og «god kunnskap om». Ferdighetsmål er formulert med uttrykket *evne* til. Det er samtidig satt opp studiekraav for de enkelte emnene. Arbeidet med å oppfylle studiekraavene skal bidra til å nå kompetansemålene, og er utgangspunkt for vurderingen.

Arbeidsformer

Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium. I forelesningene vil det bli lagt vekt på at studentene får møte de ulike estetiske uttrykksformene gjennom bilde og lyd. Det vil også bli lagt vekt på praktisk billedanalyse med sikte på undervisning i skolefagene.

I tilknytning til studiet vil det normalt bli arrangert en (ikke-obligatorisk) studietur, for eksempel til Roma/Assisi.

Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper. Lærerne har treffetid som bl.a. også kan nyttes til faglige spørsmål.

Studentene har tilgang til fakultetets «ressurstorg» på internett hvor blant annet billedstoff er tilgjengelig.

Vurdering

Den avsluttende vurderingen av studentene tar sikte på å prøve deres evne til å finne fram og gjøre rede for relevant fagstoff på en selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger på en teoretisk og metodisk gjennomtenkt måte.

Eksamen består av en skriftlig emneprøve på 4 timer.

Eksamensoppgavene kan være teoretiske essayoppgaver, eller oppgaver knyttet til for eksempel billedanalyse.

I den formelle vurderingen av studentene brukes en karakterskala fra A (best) til E (dårligst). For å avlegge eksamen, må kandidaten være student ved Det teologiske Menighetsfakultet.

Studenter som får F, har ikke bestått

Målgruppe og opptak

Målgruppen for emnene i *Religion og estetikk* er primært lærere som underviser i KRL-faget. Studiet vil imidlertid også være relevant i forhold til andre skolefag, for eksempel kunst og håndverk, og for alle som er interessert i fagområdet «religion og estetikk».

Vilkår for opptak er generell studiekompetanse eller realkompetanse. Det er en fordel om studentene har noe KRL-kompetanse på 100-nivå, men det er ingen forutsetning for opptak.

EMNE KRL223 RELIGION OG ESTETIKK 1 (15 studiepoeng)

Emne KRL223 er organisert i fire delemner: A. *Oversikt over europeisk kunsthistorie (4,5p)*, B. *Kilder til den kristne ikonografi (1,5p)*, C. *Bildende kunst i kristen tradisjon (7p)* og D. *Kirkearkitektur og kirkerom (2p)*.

Emnets studiekrav

Studenten skal

- skrive og bestå en skriftlig prøve på 4 timer

Vurdering

For å bestå Emne KRL223 må studenten oppfylle studiekravet. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige prøven.

Delemner

A. OVERSIKT OVER EUROPEISK KUNSTHISTORIE (4,5P)

Delemnet omhandler hovedlinjene i europeisk kunsthistorie og bildets formspråk.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedlinjer i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid med vekt på kunstens religiøse funksjon,
- ha kjennskap til bildets formspråk,
- ha kjennskap til ulike kunstteorier.

LITTERATUR:

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 1: Fra istid til renessanse*. Vollen: Tell forlag, 1996, s. 24–42, 48–193.

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 2: Fra barokken til vår egen tid*. Vollen: Tell forlag, 1997, s. 10–152.

Danbolt, Gunnar: *Blikk for bilder. Formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo: Abstrakt forlag, 2002 (1. utg.: Norsk kulturråd, 1999), s. 9–46, 57–79.

B. KILDER TIL DEN KRISTNE IKONOGRAFI (1,5 poeng)

Delemnet omhandler viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikers visjoner.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse,
- ha kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesu liv og gjerning,
- ha kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi,
- ha kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen.

LITTERATUR:

Fortellingene om Jesu fødsel (Matt 1–2 og Luk 1–2).

Lidelseshistorien hos Lukas og Johannes (Luk 22–24 og Joh 18–20).

Visjonen av Guds trone og Lammet i Åp 4–5

Jakobs Forevangelium og Det uægte Matthæusevangelium. Oversat og udgivet med indledning og billeder af Knud Banning. København: G.E.C.Gad, 1980 (utdrag).

Hvalvik, R. (red.): *Viktige kilder til den kristne ikonografi* (tekstsamling). Oslo: Menighetsfakultetet, 2001.

Hall, J.: *Dictionary of Subjects and Symbols in Art.* London: John Murray, 1979, følgende artikler: Adoration of the Magi, Adoration of the Shepherds, Agony in the Garden, Annunciation, Ascension, Assumption, Baptism, Betrayal, Cleansing of the Temple, Cross, Crucifixion, Death of the Virgin, Descent from the Cross, Descent into Limbo, Descent of the Holy Ghost, Ecce Homo, Entombment, Entry into Jerusalem, Flagellation, Flight into Egypt, Joachim and Anne, John the Baptist, Joseph (husband of the Virgin), Last Supper, Mary Magdalene, Nativity, Nativity of the Virgin, Pieta, Presentation in the Temple, Presentation of the Virgin, Raising the Cross, Resurrection, Road to Calvary, Supper at Emmaus, Transfiguration, Trial of Christ, True Cross, Virgin Mary (1–13), Visitation.

C. BILDENDE KUNST I KRISTEN TRADISJON (7 poeng)

Delemnet behandler viktige spørsmål i den kristne kunstens historie og fokuserer på sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet tar sikte på å gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

MÅL

Studiet skal

- ha god kunnskap om debatten om bilder og deres funksjon i bysantinsk tradisjon,
- ha kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner,
- ha kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling,
- ha god kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst,
- ha kjennskap til norsk middelalderkunst.

LITTERATUR:

Bay, Sv. Aage: *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst*, Odense Universitetsforlag, 1977.

Bech, Birgitte.: *Kristendommens billeder – en symbolverden.* Århus: Systime, 1991

Fuglesang, Signe Horn (red.): *Middelalderens bilder. Utsmykningen av koret i Ål stavkirke*, Cappelen, Oslo 1996, s. 17–93.

Hellemo, Geir: *Guds Billedbok.* Oslo: Pax forlag, 1999, s. 71–130, 195–228.

Kiilerich, Bente og Torp, Hjalmar: *Bilder og billedbruk i Bysants.* Oslo: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 134–180.

MacGregor, Neil: *Seeing Salvation. Images of Christ in Art.* London: BBC, 2000.

Nes, Solrun: *Mysteriets formspråk*, 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget/Alma mater, 2000.

Billedmateriale: Nancy Grubb: *Jesu liv i kunsten.* Forsythia, 1996. Boken er ikke pensum, men inneholder nyttig billedmateriale.

D. KIRKEARKITEKTUR OG KIRKEROM (2 poeng)

Delemnet omhandler kirkearkitekturens historie og de viktigste typer kirkebygg gjennom historien.

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedtrekkene i kirkearkitekturens historie,
- ha god kunnskap om utformingen av den oldkirkelige basilika, den bysantinske sentralkirke, romanske kirker, gotiske kirker og norske stavkirker.

LITTERATUR:

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 1: Fra istid til renessanse*. Vollen: Tell forlag, 1996, s. 92–94; 114–132, 137–144; 186–193.

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 2: Fra barokken til vår egen tid*. Vollen: Tell forlag, 1997, s. 25–33.

Kiilerich, Bente. og Torp, Hjalmar: *Bilder og billedbruk i Bysants*. Oslo: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 195-229.

Thiis-Evensen, Thomas: *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form*. Oslo: Gyldendal, 1995, s. 57–119 (s.25–47 er ikke pensum, men anbefales lest)

EMNE KRL224 RELIGION OG ESTETIKK 2 (15 studiepoeng)

Emne KRL224 er organisert i fire delemner: A. *Musikk i kristen tradisjon* (6p), B. *Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene* (4,5p), C. *Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst* (3p) og D. *Estetikk og didaktikk* (1,5p).

En anbefaler at studenten har tatt Emne KRL223 *Religion og estetikk 1* eller tar dette emnet samtidig med Emne KRL224.

Emnets studiekrav

Studenten skal

- skrive og bestå en skriftlig prøve på 4 timer.

Vurdering

For å bestå Emne KRL224 må studenten oppfylle studiekravet. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige prøven.

Delemner

A. MUSIKK I KRISTEN TRADISJON (6 poeng)

Delemnet omhandler utvalgte grunnlagsspørsmål og bruken av sang og musikk i kristen tradisjon. Både offisiell, liturgisk musikk, kunstmusikk og mer folkelige uttrykk vil bli belyst. Musikkseksempler vil bli gitt i undervisningen.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til ulike kristne gudstjenesteformer,
- ha kjennskap til messen og til ulike typer messemusikk,
- ha kjennskap til kirkemusikkens historie, dens epoker og noen sentrale komponister,
- ha kjennskap til salmediktning og salmesang gjennom tidene, med vekt på Norge,
- ha kjennskap til bruken av musikk i ulike kirkesamfunn og fromhetstradisjoner,
- ha kjennskap til forholdet rock og religion.

LITTERATUR:

Benestad, Finn: *Musikk og tanke. Hovedretninger i musikkestetikkens historie fra antikken til vår egen tid*. Oslo: Aschehoug, 1976, s.33–53; 77–85;143–149.

En ny sang for Herren. En studiebok i hymnologi (Presteforeningens studiebibliotek nr. 17). Oslo: Andaktsbokselskapet, 1981, s. 33–37, 43–62, 77–125, 157–209.

Wilson-Dickson, Andrew: *Musik i kristen tradition. Från tempel og katedral til kyrkor och torg*. Stockholm: Verbum, 1996, s.9–168; 212–248.

Rock og religion, temanummer av *Prismet* 51 (1/2000), s. 3–46.

B. BILDENDE KUNST, ARKITEKTUR OG MUSIKK I RELIGIONENE (4,5 poeng)

Delemnet omhandler bildende kunst, arkitektur og musikk i de store verdensreligionene. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme,
- ha kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme,

- ha kjennskap til musikkens plass i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme.

LITTERATUR:

- Bowker, John: *Verdens religioner. Utforsker og forklarer de største trosretningene*. Oslo: Spektrum forlag, 2001 (Eng. utg.: London: Dorling Kindersley, 1997), s. 18–41, 54–75, 112–135, 160–177.
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R.: *Hinduismen og buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, s. 120–129, 202–204; 305–316.
- Neubauer, E.: «Islamic religious music» i Sadie, S.: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London: Macmillan, 1980, bind 6, s. 342–347.
- Hellige rom*, temanummer av *Prismet* 50 (4/1999), s. 143–166.
- Skarpeid, J.: «Musikk og hellig lyd i hindutradisjonen» i *Prismet* 50 (4/1999) s. 171–179.
- Winje, Geir: *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. Oslo: Universitetsforlaget, 2001, s. 13–107; 203–230; 276–287.

C. EUROPEISK KUNST OG MUSIKK I HISTORISK KONTEKST (3 poeng)

Delemnet omhandler den kulturhistoriske og kirkehistoriske kontekst for den kristne billedkunst og kirkemusikk.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til de kulturhistoriske epoker fra middelalder til modernisme,
- ha kjennskap til den kirke- og idéhistoriske kontekst for kristen billedkunst og kirkemusikk fra oldkirken til reformasjonen.

LITTERATUR:

- Engelstad, Arne: *Interart. Gjennom epokene med litteratur, billedkunst og musikk*. Bergen: Fagbokforlaget, 2000, s. 5–181; 205–210 (litterære rammetekster er ikke pensum)
- Göransson, Sven: *Kyrkohistorisk orientering*. Lund: Svenska Bokförlaget, 1970, s. 1–106

D. ESTETIKK OG DIDAKTIKK (1,5 poeng)

Delemnet omhandler estetisk teori, ulike kunstteorier og utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til estetikk og religion.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hva estetikk er,
- ha god kunnskap om de viktigste kunstteorier,
- ha kjennskap til utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til religion og estetikk, med særlig vekt på KRL-faget og L97.

LITTERATUR

- Danbolt, Gunnar: *Blikk for bilder. Formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo: Abstrakt forlag, 2002 (1. utg.: Norsk kulturråd 1999), s. 57–79.
- Haanes, Elisabeth: *Røtter og vinger. Religion og estetikk i grunnskolen*, IKO-forlaget, Oslo 2003.

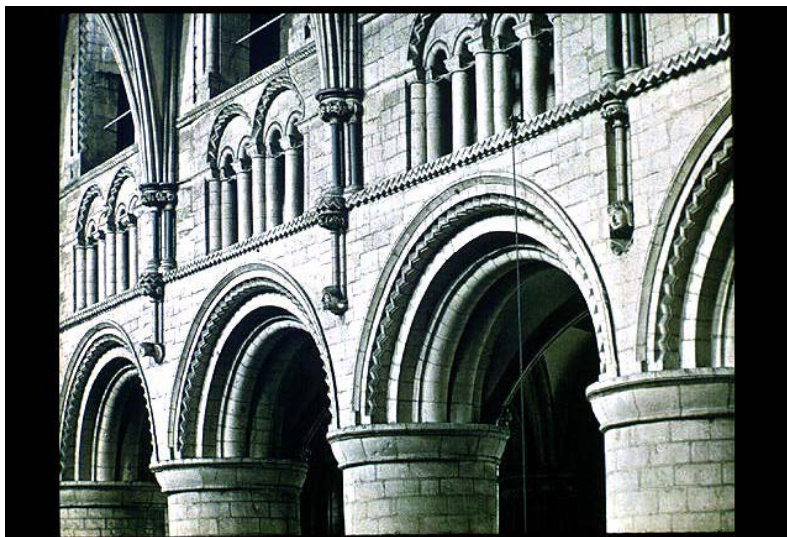
Kringlebotn Sødal, Helje (red.): *Religions- og livssynsdidaktikk. En innføring*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2001, s. 195–205

HØST 2003/ VÅR2004

STUDIEPLAN

Religion og estetikk med vekt på bildende kunst, arkitektur og musikk (innenfor fagområdet KRL)

KRL 223-224 Religion og estetikk 1-2 (15 + 15 studiepoeng)

MF
Det teologiske
Menighetsfakultet

INNHOOLD

Innledning	s.	3
Målgruppe og vilkår for opptak	s.	3
Overordnende mål.....	s.	3
Mål og innhold	s.	3
Emnestruktur og vektning	s.	4
Litteratur	s.	4
<i>KRL 223 Religion og estetikk 1</i>	s.	5
A. Oversikt over europeisk kunsthistorie.....	s.	5
B. Kilder til den kristne ikonografi.....	s.	6
C. Bildende kunst i kristen tradisjon.....	s.	6
D. Kirkearkitektur og kirkerom.....	s.	7
<i>KRL 224 Religion og estetikk 2</i>	s.	8
A. Musikk i kristen tradisjon.....	s.	8
B. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene..	s.	9
C. Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst....	s.	9
D. Estetikk og didaktikk.....	s.	9
Arbeidsformer.....	s.	10
Vurdering	s.	10
Vedlegg 1: Godkjente hjelpemidler til eksamen	s.	11
Vedlegg 2: Forskrifter	s.	12

Det teologiske Menighetsfakultet

Besøksadresse: Gydas vei 4

Postadresse: Boks 5144 Majorstua, 0302 Oslo

Tlf: 22 59 05 00

E-post: post@mf.no

Internett: <http://www.mf.no>

Innledning

Religiøst liv har til alle tider vært knyttet til ulike estetiske uttrykksformer. Det kultiske livet har utfoldet seg gjennom bildende kunst og arkitektur, dans, litterære tekster, dramatiske uttrykk og musikk. Den estetiske dimensjon gir anledning til sanselig opplevelse og erkjennelse som ord alene ikke kan gi.

I grunnskolens fag *Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap* (KRL) og i *Religion og etikk* i den videregående skole vektlegges slektskapet mellom religiøs og estetisk arv som et vesentlig element i formidlingen av religion og livssyn. Læreplanen i KRL fremhever at den estetiske dimensjon åpner for samarbeid på tvers av faggrensene. Dette korresponderer med at L97 generelt legger stor vekt på det estetiske. Elevene skal «stimuleres til å utfolde fantasi og oppleve kunst» (s. 15). Skolen skal legge vekt på «skapende verksemd og refleksjon, opplevingar og uttrykk», og utvikle «ei medviten holdning til kunst og estetikk» (s. 65).

Slektskap mellom religiøs og estetisk arv har tradisjonelt vært lite vektlagt i studier som kristendoms-kunnskap og religionshistorie. Emnene i *Religion og estetikk* tar utgangspunkt i disse nye utfordringene som KRL-faget gir i formidlingen av religion. Studiet har som mål å gi å gi både teoretiske kunnskaper og elementære metodiske ferdigheter som kan anvendes innenfor KRL-faget såvel som andre skolefag.

«Religion og estetikk» er et omfattende fagfelt. Det er derfor nødvendig med enkelte avgrensinger. Emnene *KRL 223 Religion og estetikk 1* og *KRL 224 Religion og estetikk 2* behandler særlig bildende kunst, arkitektur og musikk. Hovedvekten ligger på disse kunststartenes plass i kristendommen, men det gis også innføring i bildende kunst, arkitektur og musikk i de andre store religionene (se Emnestruktur og vekting).

Den kristne estetikken har på mange måter nær tilknytning til bibelske og kristne litterære tekster. Disse tekstene er det nødvendig å kjenne for å forstå kristne estetiske uttrykksformer. Samtidig er det nødvendig å kjenne uttrykksformene for å forstå de litterære tekstene. Emne *KRL 223 Religion og estetikk 1* inneholder derfor et delemne kalt «Kilder til den kristne ikonografi», som skal gi en innføring i et utvalg av slike sentrale tekster.

Den nye gradsstrukturen ved universiteter og høyskoler opererer med emner på tre nivåer (100-, 200- og 300-nivå). Som emner på 200-nivå er *KRL 223* og *KRL 224* en spesialisering av grunnstudiene i KRL på 100-nivå og av annen teologisk og religionsvitenskapelig utdanning. Emnene kan inngå i en emnegruppe i KRL.

Målgruppe og vilkår for opptak

Målgruppen for emnene i *Religion og estetikk* er primært lærere som underviser i KRL-faget. Studiet vil imidlertid også være relevant i forhold til andre skolefag, for eksempel kunst og håndverk, religion og etikk i den videregående skole og for alle som er interessert i fagfeltet «religion og estetikk».

Vilkår for opptak er generell studiekompetanse eller realkompetanse. Det er en fordel om studentene har noe KRL-kompetanse på 100-nivå, men det er ingen forutsetning for opptak.

Overordnede mål

Studiet av *Religion og estetikk* har som overordnede mål

- å gi kunnskap om billedkunst, arkitektur og musikk i rammen av religiøs tro og praksis,
- å utvikle evne til å forstå og tolke ulike estetiske uttrykksformer gjennom kjennskap til religiøse forestillinger og ritualer.

Mål og innhold

Religion og estetikk består for tiden av 2 emner, hver på 15 studiepoeng: Emne *KRL 223 Religion og estetikk 1* og emne *KRL 224 Religion og estetikk 2*. Hvert emne er organisert i fire delemner.

Emnestruktur og vektig

Det første emnet (KRL 223) fokuserer på kunst og arkitektur i kristen tradisjon. Det innledes med en generell innføring i europeisk kunsthistorie som skal gi hjelp til å sette den kristne billedkunst i et større kunsthistorisk perspektiv. Det behandler dessuten viktige skriftlige kilder for å kunne forstå sentrale kunstverk.

Størstedelen av det andre emnet (KRL 224) omhandler musikk i kristendommen og estetikk (bildende kunst, arkitektur og musikk) i de andre store verdensreligionene. De andre delemnene setter billedkunst og musikk inn i en større historisk kontekst og drøfter spørsmål knyttet til estetikk og didaktikk.

En anbefaler at studenten tar emne KRL 223 før eller samtidig med emne KRL 224.

EMNER	DELEMNER	Poeng
<i>KRL 223 Religion og estetikk 1</i>	A. Oversikt over europeisk kunsthistorie B. Kilder til den kristne ikonografi C. Bildende kunst i kristen tradisjon D. Kirkearkitektur og kirkerom	4,5 1,5 7,0 2,0
<i>KRL 224 Religion og estetikk 2</i>	A. Musikk i kristen tradisjon B. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene C. Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst D. Estetikk og didaktikk	6,0 4,5 3,0 1,5

De enkelte emnene har et omfang på 15 studiepoeng. Videre defineres emnene ut fra delemner. For hvert emne formuleres kompetansemål, med vekt på studentenes innsikt i sentrale faglige kunnskapsområder. Kunnskapsmålene for emnene formuleres i det følgende på to forskjellige nivå med økende grad av fordypning. Nivåene angis med uttrykkene «kjennskap til» og «god kunnskap om». Ferdighetsmål er formulert med uttrykket «evne til». Det er samtidig satt opp studiekraav for de enkelte emnene. Arbeidet med å oppfylle studiekraavene skal bidra til å nå kompetansemålene, og er utgangspunkt for vurderingen.

Litteratur

I det følgende er litteraturen satt opp under de enkelte delemnene.

Den oppførte litteraturen tolker studieplanen når det gjelder omfang og fordypningsgrad. Tilfanget av pensumlitteraturen er i prinsippet åpent. Det betyr at en student kan legge opp annen litteratur med tilsvarende eller større omfang og fordypningsgrad. Fagseksjonene skal godkjenne litteratur som er valgt i stedet for den som er oppført nedenfor. En må søke skriftlig om slik godkjenning senest to måneder før eksamen.

Litteratur merket * er trykket i kopisamling som fås kjøpt i MFs litteraturtjeneste.

Litteratur merket L er bokkopi som fås kjøpt i MFs litteraturtjeneste.

KRL 223 Religion og estetikk (15 studiepoeng)

Emne KRL 223 er organisert i fire delemner: A) Oversikt over europeisk kunsthistorie, B) Kilder til den kristne ikonografi, C) Bildende kunst i kristen tradisjon og D) Kirkearkitektur og kirkerom.

A. Oversikt over europeisk kunsthistorie (4,5 studiepoeng)

Delemnet omhandler hovedlinjene i europeisk kunsthistorie og bildets formspråk.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedlinjer i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid med vekt på kunstens religiøse funksjon,
- ha kjennskap til bildets formspråk,
- ha kjennskap til ulike kunstteorier.

LITTERATUR

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 1: Fra istid til renessanse*. Vollen: Tell forlag, 1996, s. 24–42, 48–193.

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 2: Fra barokken til vår egen tid*. Vollen: Tell forlag, 1997, s. 10–152.

Danbolt, Gunnar: *Blikk for bilder. Om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag, 2002 (1. utg.: Norsk kulturråd, 1999), s. 9–46, 57–79.

B. Kilder til den kristne ikonografi (1,5 studiepoeng)

Delemnet omhandler viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikers visjoner.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse,
- ha kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesu liv og gjerning,
- ha kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi,
- ha kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen.

LITTERATUR

Fortellingene om Jesu fødsel (Matt 1–2 og Luk 1–2).

Lidelseshistorien hos Lukas og Johannes (Luk 22–24 og Joh 18–20).

Visjonen av Guds trone og Lammet i Åp 4–5

- L *Jakobs Forevangelium og Det uægte Matthæusevangelium. Oversat og udgivet med indledning og billeder af Knud Banning*. København: G.E.C.Gad, 1980 (utdrag).

- L Hvalvik, R. (red.): *Viktige kilder til den kristne ikonografi* (tekstsamling). Oslo: Menighetsfakultetet, 2001.
- Hall, J.: *Dictionary of Subjects and Symbols in Art*. London: John Murray, 1979, følgende artikler: Adoration of the Magi, Adoration of the Shepherds, Agony in the Garden, Annunciation, Ascension, Assumption, Baptism, Betrayal, Cleansing of the Temple, Cross, Crucifixion, Death of the Virgin, Descent from the Cross, Descent into Limbo, Descent of the Holy Ghost, Ecce Homo, Entombment, Entry into Jerusalem, Flagellation, Flight into Egypt, Joachim and Anne, John the Baptist, Joseph (husband of the Virgin), Last Supper, Mary Magdalene, Nativity, Nativity of the Virgin, Pieta, Presentation in the Temple, Presentation of the Virgin, Raising the Cross, Resurrection, Road to Calvary, Supper at Emmaus, Transfiguration, Trial of Christ, True Cross, Virgin Mary (1–13), Visitation.

C. Bildende kunst i kristen tradisjon (7 studiepoeng)

Delemnet behandler viktige spørsmål i den kristne kunstens historie og fokuserer på sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet tar sikte på å gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

MÅL

Studentet skal

- ha god kunnskap om debatten om bilder og deres funksjon i bysantinsk tradisjon,
- ha kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner,
- ha kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling,
- ha god kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst,
- ha kjennskap til norsk middelalderkunst.

LITTERATUR

- L Bay, Sv. Aage: *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst*, Odense Universitetsforlag, 1977.
- Bech, Birgitte.: *Kristendommens bilder – en symbolverden*. Århus: Systime, 1991
- Fuglesang, Signe Horn (red.): *Middelalderens bilder. Utsmykningen av koret i Ål stavkirke*, Cappelen, Oslo 1996, s. 17–93.
- Hellemo, Geir: *Guds Billedbok*. Oslo: Pax forlag, 1999, s. 71–130, 195–228.
- Kiilerich, Bente og Torp, Hjalmar: *Bilder og billedbruk i Bysants*. Oslo: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 134–180.
- MacGregor, Neil: *Seeing Salvation. Images of Christ in Art*. London: BBC, 2000.
- Nes, Solrun: *Mysteriets formspråk*, 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget/Alma mater, 2000.

Billedmateriale: Nancy Grubb: *Jesu liv i kunsten*. Forsythia, 1996. Boken er ikke pensum, men inneholder nyttig billedmateriale.

D. Kirkearkitektur og kirkerom (2 studiepoeng)

Delemnet omhandler kirkearkitekturs historie og de viktigste typer kirkebygg gjennom historien.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedtrekkene i kirkearkitekturs historie,
- ha god kunnskap om utformingen av den oldkirkelige basilika, den bysantinske sentralkirke, romanske kirker, gotiske kirker og norske stavkirker.

LITTERATUR

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 1: Fra istid til renessanse*. Vollen: Tell forlag, 1996, s. 92–94; 114–132, 137–144; 186–193.

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 2: Fra barokken til vår egen tid*. Vollen: Tell forlag, 1997, s. 25–33.

Kiilerich, Bente. og Torp, Hjalmar: *Bilder og billedbruk i Bysants*. Oslo: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 195-229.

Thiis-Evensen, Thomas: *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form*. Oslo: Gyldendal, 1995, s. 57–119 (s.25–47 er ikke pensum, men anbefales lest)

KRL 224 Religion og estetikk 2 (15 studiepoeng)

Emne KRL 224 er organisert i fire delemmer: A) Musikk i kristen tradisjon, B) Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene, C) Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst og D) Estetikk og didaktikk .

En anbefaler at studenten har tatt emne KRL 223 eller tar dette emnet samtidig med emne KRL 224.

A. Musikk i kristen tradisjon (6 studiepoeng)

Delemnet omhandler utvalgte grunnlagsspørsmål og bruken av sang og musikk i kristen tradisjon. Både offisiell, liturgisk musikk, kunstmusikk og mer folkelige uttrykk vil bli belyst. Musikkseksempler vil bli gitt i undervisningen.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til ulike kristne gudstjenesteformer,
- ha kjennskap til messen og til ulike typer messemusikk,
- ha kjennskap til kirkemusikkens historie, dens epoker og noen sentrale komponister,
- ha kjennskap til salmediktning og salmesang gjennom tidene, med vekt på Norge,
- ha kjennskap til bruken av musikk i ulike kirkesamfunn og fromhetstradisjoner,
- ha kjennskap til forholdet rock og religion.

LITTERATUR

- * Benestad, Finn: *Musikk og tanke. Hovedretninger i musikkestetikkens historie fra antikken til vår egen tid.* Oslo: Aschehoug, 1976, s.33–53; 77–85;143–149.
- L *En ny sang for Herren. En studiebok i hymnologi* (Presteforeningens studiebibliotek nr. 17). Oslo: Andaktsbokselskapet, 1981, s. 33–37, 43–62, 77–125, 157–209.
- Wilson-Dickson, Andrew: *Musik i kristen tradition. Från tempel og katedral til kyrkor och torg.* Stockholm: Verbum, 1996, s.9–168; 212–248.
- L *Rock og religion*, temanummer av *Prismet* 51 (1/2000), s. 3–46.

B. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene (4,5 studiepoeng)

Delemnet omhandler bildende kunst, arkitektur og musikk i de store verdensreligionene. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme,
- ha kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme,
- ha kjennskap til musikkens plass i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme.

LITTERATUR

- Bowker, John: *Verdens religioner. Utforsker og forklarer de største trosretningene*. Oslo: Spektrum forlag, 2001 (Eng. utg.: London: Dorling Kindersley, 1997), s. 18–41, 54–75, 112–135, 160–177.
- * Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R.: *Hinduismen og buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, s. 120–129, 202–204; 305–316.
- * Neubauer, E.: «Islamic religious music» i Sadie, S.: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London: Macmillan, 1980, bind 6, s. 342–347.
- L *Hellige rom*, temanummer av *Prismet* 50 (4/1999), s. 143–166, 171–179.
- Winje, Geir: *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. Oslo: Universitetsforlaget, 2001, s. 13–107; 203–230; 276–287.

C. Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst (3 studiepoeng)

Delemnet omhandler den kulturhistoriske og kirkehistoriske kontekst for den kristne billedkunst og kirkemusikk.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til de kulturhistoriske epoker fra middelalder til modernisme,
- ha kjennskap til den kirke- og idéhistoriske kontekst for kristen billedkunst og kirkemusikk fra oldkirken til reformasjonen.

LITTERATUR

- Engelstad, Arne: *Interart. Gjennom epokene med litteratur, billedkunst og musikk*. Bergen: Fagbokforlaget, 2000, s. 5–181; 205–210 (litterære rammetekster er ikke pensum)
- L Göransson, Sven: *Kyrkohistorisk orientering*. Lund: Svenska Bokförlaget, 1970, s. 1–106

D. Estetikk og didaktikk (1,5 studiepoeng)

Delemnet omhandler estetisk teori, ulike kunstteorier og utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til estetikk og religion.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hva estetikk er,
- ha god kunnskap om de viktigste kunstteorier,
- ha kjennskap til utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til religion og estetikk, med særlig vekt på KRL-faget og L97.

LITTERATUR

- Danbolt, Gunnar: *Blikk for bilder. Om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag, 2002 (1. utg.: Norsk kulturråd 1999), s. 57–79.
- Haanes, Elisabeth: *Røtter og vinger. Religion og estetikk i grunnskolen*, IKO-forlaget, Oslo 2003.
- * Kringlebotn Sødal, Helje (red.): *Religions- og livssynsdidaktikk. En innføring*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2001, s. 195–205. .

Arbeidsformer

Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium. I forelesningene vil det bli lagt vekt på at studentene får møte de ulike estetiske uttrykksformene gjennom bilde og lyd. Det vil også bli lagt vekt på praktisk billedanalyse med sikte på undervisning i skolefagene.

I tilknytning til studiet vil det normalt bli arrangert en (ikke-obligatorisk) studietur, for eksempel til Roma/Assisi.

Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper. Lærerne har treffetid som bl.a. også kan nyttes til faglige spørsmål.

Studentene har tilgang til fakultetets «ressurstorg» på internett hvor blant annet billedstoff er tilgjengelig.

Vurdering

Den avsluttende vurderingen av studentene tar sikte på å prøve deres evne til å finne fram og gjøre rede for relevant fagstoff på en selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger på en teoretisk og metodisk gjennomtenkt måte.

Eksamen består av en skriftlig prøve på 4 timer for hvert av emnene. Eksamensoppgavene kan være teoretiske essayoppgaver eller oppgaver knyttet til for eksempel billedanalyse.

I den formelle vurderingen av studentene brukes en karakterskala fra A (best) til E (dårligste ståkarakter). Studenter som får F, har ikke bestått. For å avlegge eksamen, må kandidaten være student ved Det teologiske Menighetsfakultet.

Vedlegg 1

Godkjente hjelpemidler til eksamen

Bibelutgaver:

Bibelen, Oslo: Bibelselskapet, 1978, 2. utg. 1985 (eller senere) [= NO 78/85]

Bibelen, Oslo: Bibelselskapet, 1930 (bokm.) / 1938 (nyn) [= NO 30 / NN 38]

Bibelen, Oslo: Norsk Bibel, 1988 (bokm.) / 1994 (nyn.) [= NB 88 / NN 94]

GTs apokryfer:

Det gamle testaments apokryfiske bøker. Oslo: Bibelselskapet, 1988. (Finnes også i enkelte utgaver av NO 78/85.)

Synopse:

G. Johnstad (red.): *Evangeliesynopse*, Oslo: Bibelselskapet, 1993

Bibelordbok i følgende utgaver:

G. Johnstad: *Ord i Bibelen*, Oslo: Bibelselskapet, 1987 (til NO 78/85 bokmål)

O. Grip: *Ord i Bibelen*, Oslo: Bibelselskapet, 1992 (til NO 78/85 nynorsk)

K.G.: *Bibel-ordbok*, Oslo: Arne Gimnes, 1934 eller senere (til NO 30)

E. Lehmann: *Ordbok for det Nye testamentet*, Oslo: Lutherstiftelsen, 1955 (til NT av NN 38)

A. Kvalbein: *Bibelord. Ord, navn og begreper i Den hellige skrift*, Oslo: Norsk Bibel, 1992 (til NB 88)

Annet:

Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen. Oslo: KUF, 1996.

KRL-boka. Oslo: Læringscenteret, 2002.

Studentene må selv ta med seg hjelpemidler til eksamen.

Alle hjelpemidler skal være uten notater.

Vedlegg 2

Utvalgte forskrifter

1. STUDENTENES PLIKTER OG RETTIGHETER

Den som blir innskrevet som student ved Menighetsfakultetet, er automatisk også medlem av Studentsamskipnaden, med de plikter og rettigheter dette innebærer.

Frister for oppmelding til eksamen o.l. blir kunngjort i forelesningskatalogen.*

Studenter som avbryter sitt studium for mer enn ett semester eller for godt, skal sende skriftlig melding om dette til fakultetet.

En student som har gjort seg skyldig i grovt brudd mot de bestemmelser som gjelder på fakultetet eller i uverdigg adferd som i betydelig grad kan skade fakultetet i det allmenne omdømme, kan utvises for en tid eller for alltid.

2. FORSKRIFTER FOR EKSAMENSKANDIDATER

Oppmelding til eksamen, annullering av oppmelding

Oppmelding skjer skriftlig via semesterregistreringsarket.* For å få melde seg opp til eksamen, må en ha betalt semesteravgift.

Annullering av eksamensoppmelding må skje skriftlig og mottas innen en uke før prøven i vedkommende fag.

Studenter som ikke møter til eksamen eller trekker seg etter annulleringsfristens utløp, regnes for å ha fremstilt seg til eksamen når gyldig forfallsgrunn ikke foreligger.

Alminnelige bestemmelser ved eksamensprøver

- a. Eksamenskandidatene må møte i god tid før prøven, og i tilfelle sykdom eller annen hindring melde fra om dette så snart som mulig. Om noen møter fram først etter at oppgaven er opplest/utdelt, kan vedkommende ikke delta i dagens prøve, men kan etter søknad gis adgang til å gå opp til utsatt prøve.
- b. Ingen notater må medbringes eller nyttes ved prøvene.
- c. Under prøven må ingen form for meddelelse finne sted mellom eksamenskandidatene uten gjennom inspektør.
- d. Ingen eksamenskandidat må forlate sin plass under prøven unntatt når vedkommende går ut sammen med en inspektør. En inspektør kan følge høyst 2 personer av gangen ut av eksamenslokalet.
- e. Ingen eksamenskandidat må forlate eksamenslokalet før tidligst en time etter at oppgaven er opplest/utdelt.
- f. Ved opphold utenfor eksamenssalen må ingen samtale om oppgaven eller overhodet om teologiske emner finne sted, verken med inspektøren eller mellom eksamenskandidatene innbyrdes.
- g. Besvarelsen innleveres senest når tiden er ute, uten hensyn til om den er fullført eller ikke.
- h. Den som har avlagt de skriftlige prøver, kan ikke unndra seg sensur for disse.
- i. Dersom noen overveier å trekke seg fra prøven, skal vedkommende først konferere med enten dekanus, undervisningsleder eller studieveileder, avdelingsleder eller faglærer.

*Deltidsstudentene med undervisning fredager/lørdager blir automatisk oppmeldt til eksamen ved innbetaling av semesteravgift.

- j. Den som trekker seg fra en prøve, har ikke adgang til å gå opp til ny prøve ved begynnelsen av det påfølgende semester, men henvises til de følgende ordinære eksamener.

Eksamensbesvarelsene

- a. Besvarelsene ved skriftlige klausurprøver føres inn på særlige innføringsark, som eksamenskandidatene får utlevert.
- b. Oppgavens ordlyd skrives av etter det utdelte oppgaveark og føres på besvarelsens tittelside. Under dette skrives det kandidatnummer en har fått tildelt, dato, men ikke noe navn.
- c. Fakultetet kan etter søknad gi adgang til å levere eksamensbesvarelser avfattet på et av de vanlige fremmedspråk. Søknad om dette må leveres sammen med eksamensoppmeldingen.
- d. Dersom en besvarelse er vanskelig å lese på grunn av utydelig håndskrift, forkortelser og lignende, må eksamenskandidaten være forberedt på ikke å få sensur.
- e. Det er ikke adgang til å føre inn eksamensbesvarelser med blyant.

Sykdom under eksamensarbeid og eksamen, kontinuasjon

- a. Dersom en student på grunn av sykdom eller tvingende velferdsgrunner er hindret fra å levere inn skriftlige hjemmearbeider til fastsatt tid og så snart som mulig sender inn en legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan vedkommende gis utsettelse med innleveringen. Av legeerklæringen må det gå tydelig fram i hvilket tidsrom studenten har vært sykmeldt, og om sykmeldingen var hel eller delvis. Legeerklæringer og velferdsgrunner godkjennes av undervisningsadministrasjonen.
- b. Dersom en student på grunn av sykdom eller tvingende velferdsgrunner er hindret fra å møte til en prøve og så snart som mulig sender inn legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan studenten gis adgang til å avlegge vedkommende prøve ved kontinuasjon (utsatt prøve). Av legeerklæringen må det gå tydelig fram i hvilket tidsrom studenten er sykmeldt. Legeerklæringer og velferdsgrunner godkjennes av undervisningsadministrasjonen. Kontinuasjonsprøve skal holdes så snart studentens helse og forholdene forøvrig tillater det, om mulig innen det samme semester.
- c. Dersom en student blir syk under eksamen, må det som er utarbeidet av besvarelsen, innleveres til sensur før vedkommende forlater eksamenslokalet. I motsatt fall regner en at vedkommende har trukket seg fra eksamen. Dersom vedkommende innen en uke innsender legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan studenten gis adgang til å avlegge prøven ved kontinuasjon (utsatt prøve) etter samme bestemmelser som i pkt. b. Legeerklæringer godkjennes av undervisningsadministrasjonen.

3. FORSKRIFT FOR KLAGEBEHANDLING

(Jfr. Lov om universiteter og høyskoler §51 og §52)

§1 Klage over formelle feil ved eksamen

Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage avgjøres av styret selv eller av styrets klagenemnd på vegne av styret.

Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 2.

Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

Finner styret eller styrets klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

§ 2 Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen én uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.

Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.

Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakterer er fastsatt.

En student kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensuren framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

Ved ny sensurering benyttes nye sensorer. Endring kan gjøres både til gunst og til ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamenen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.

Bedømmelse av muntlig prestasjon eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når eksamen ikke er bestått. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages.

Semesteremne i religion og estetikk

med vekt på bildende kunst, arkitektur og musikk

Utgave april 2001

INNHOLD

Innledning	s.	3
Målgruppe	s.	3
Opptak	s.	3
Mål.....	s.	4
Emnestruktur og vektning.....	s.	4
Innhold	s.	5
A. Oversikt over europeisk kunsthistorie.....	s.	5
B. Kilder til den kristne ikonografi.....	s.	5
C. Bildende kunst og arkitektur i kristendommen.....	s.	6
D. Musikk i kristen tradisjon.....	s.	7
E. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene.....	s.	8
F. Teoretiske og didaktiske perspektiver.....	s.	8
Arbeidsformer	s.	9
Vurdering	s.	10
Utvalgte forskifter	s.	11

Det teologiske Menighetsfakultet
Besøksadresse: Gydas vei 4
Postadresse: Boks 5144 Majorstua, 0302 Oslo
Tlf: 22 59 05 00
E-post: ekspedisjon@mf.no
Internett: <http://www.mf.no>

Innledning

Religiøst liv har til alle tider vært knyttet til ulike estetiske uttrykksformer. Det kultiske livet har utfoldet seg gjennom bildende kunst og arkitektur, dans, litterære tekster, dramatiske uttrykk og musikk. Den estetiske dimensjon gir anledning til sanselig opplevelse og erkjennelse som ord alene ikke kan gi.

I grunnskolens nye fag *Kristendoms kunnskap med religions- og livssynsorientering* (KRL) og i *Religion og etikk* i den videregående skole vektlegges slektskapet mellom religiøs og estetisk arv som et vesentlig element i formidlingen av religion og livssyn. Læreplanen i KRL fremhever at den estetiske dimensjon åpner for samarbeid på tvers av faggrensene. Dette korresponderer med at L97 generelt legger stor vekt på det estetiske. Elevene skal «stimuleres til å utfolde fantasi og oppleve kunst» (s. 15). Skolen skal legge vekt på «skapende verksemd og refleksjon, opplevingar og uttrykk», og utvikle «ei medviten holdning til kunst og estetikk» (s. 65).

Slektskap mellom religiøs og estetisk arv har tradisjonelt vært lite vektlagt i studier som kristendoms kunnskap og religionshistorie. Semesteremne i religion og estetikk (SRE) tar utgangspunkt i disse nye utfordringene som KRL-faget gir i formidlingen av religion. Studiet har som mål å gi å gi både teoretiske kunnskaper og elementære metodiske ferdigheter som kan anvendes innenfor KRL-faget såvel som andre skolefag.

Temaet «religion og estetikk» er omfattende. Fordi semesteremnet bare er en 10-vektttallsenhet, er det nødvendig med enkelte avgrensinger. SRE behandler særlig bildende kunst, arkitektur og musikk, og hovedvekten ligger på disse kunstartenes plass i kristendommen (se Emnestruktur og vektning). Bildende kunst, arkitektur og musikk i de andre store religionene har fått mindre plass og trekkes inn som utdypende sammenligninger.

Den kristne estetikken har på mange måter nær tilknytting til bibelske og kristne litterære tekster. Disse tekstene er det nødvendig å kjenne for å forstå kristne estetiske uttrykksformer. Samtidig er det nødvendig å kjenne uttrykksformene for å forstå de litterære tekstene. Semesteremnet inneholder derfor et hovedemne kalt «Kilder til den kristne ikonografi», som skal gi en innføring i et utvalg av slike sentrale tekster.

Semesteremnet vil være en fordypning og et tillegg til grunnutdanningen i *KRL-faget* og *Religion og etikk* og til annen teologisk og religionsvitenskapelig utdanning.

Målgruppe

Målgruppen for Semesteremnet i religion og estetikk er primært lærere som underviser i *KRL-faget*. Studiet vil imidlertid også være relevant i forhold til andre skolefag, og for alle som er interessert i temaet «religion og estetikk».

Opptak

Vilkår for opptak er generell studiekompetanse.

Mål

Gjennom studiet skal

- studentene tilegne seg kjennskap til L97s forståelse og vektlegging av den estetiske dimensjon i arbeidet med KRL og andre fag i skolen
- studentene skaffe seg kjennskap til formidlings- og læringsteorier
- studentene skaffe seg kjennskap til estetisk teori og estetikkens historie
- studentene tilegne seg god kunnskap om estetikkens plass i kristendommen
- studentene skaffe seg kjennskap til estetikkens plass i andre religioner
- studentene utvikle evne til elementær billedanalyse og musikkanalyse
- studentene lære seg forståelse, respekt og evne til dialog mellom mennesker med ulike oppfatninger i tros- og livssynsspørsmål.

Emnestruktur og vektning

Del 1 innledes med en generell innføring i europeisk kunsthistorie. Denne er ment å fungere som en kontekst for alle de andre delemnene både i del 1 og del 2. Den første hoveddelen er konsentrert om estetiske perspektiver på bildende kunst og arkitektur i kristendommen. Den andre hoveddelen består av tre delemner. Det første emnet gir en oversikt over musikken i kristendommen og religionene, mens det andre legger vekt på religionenes bildende kunst og arkitektur. I det siste delemnet knyttes estetikken til spørsmålet om forståelse og til didaktiske perspektiv. Dette delemnet er relatert til både del 1 og del 2.

Denne oversikten gir ikke noe samlet bilde av hvordan de teoretiske og didaktiske perspektivene er vektlagt. Grunnen til det er at disse perspektivene også er integrert i andre hovedemner enn «Teoretiske og didaktiske perspektiver».

DEL 1:

A. Oversikt over europeisk kunsthistorie	1,5 vekttall
B. Kilder til den kristne ikonografi	0,5 vekttall
C. Bildende kunst og arkitektur i kristendommen	3,0 vekttall

DEL 2:

D. Musikk i kristen tradisjon	2,0 vekttall
E. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene	1,0 vekttall
F. Teoretiske og didaktiske perspektiver	2,0 vekttall

Innhold

Kunnskapsmålene for semesteremnets delemner formuleres i det følgende på to forskjellige nivå med økende grad av fordypning. Nivåene angis med uttrykkene «kjennskap til» og «god kunnskap om». Ferdighetsmål uttrykkes gjennom uttrykket «evne til».

A. Oversikt over europeisk kunsthistorie

(1,5 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal gi studentene en oversikt over hovedlinjene i europeisk kunsthistorie, med særlig vekt på forholdet mellom kunst og religion. Studiet skal også gi en innføring i bildets formspråk og i ulike kunstteorier.

Studiet innledes dessuten med en kort beskrivelse av hva estetikk er, av forholdet mellom religion og estetikk, samt en foreløpig vurdering av estetikkenes plass og funksjon i skolen og i KRL-faget.

DELEMNER:

- Kjennskap til hovedlinjer i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid med vekt på kunstens religiøse funksjon
- Kjennskap til bildets formspråk
- Elementær kjennskap til ulike kunstteorier

LITTERATUR:

- Haanes, Vidar L.: «Hva er estetikk?». Oslo: Menighetsfakultetet, 2001 (ca 20 sider).
- Danbolt, Gunnar. og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst – og kulturhistorie bind 1: Fra istid til renessanse*. Vollen: Tell forlag, 1996, s. 24–42, 48–113, 129–135, 145–193.
- Danbolt, Gunnar. og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst- og kulturhistorie bind 2: Fra barokken til vår egen tid*. Vollen: Tell forlag, 1997, s. 10–67, 76–83, 88–128, 140–152.
- Danbolt, Gunnar: *Blikk for bilder. Formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Norsk kulturråd 1999, s. 9-46, 57-79.

B. Kilder til den kristne ikonografi

(0,5 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal gi kunnskap om viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikers visjoner.

DELEMNER:

- Kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse
- Kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesus liv og gjerning

- Kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi
- Kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen

LITTERATUR:

Fortellingene om Jesu fødsel (Matt 1–2 og Luk 1–2).

Lidelseshistorien hos Lukas og Johannes (Luk 22–24 og Joh 18–20).

Jakobs Forevangelium og Det uægte Matthæusevangelium. Oversat og udgivet med indledning og billeder af Knud Banning. København: G.E.C.Gad, 1980 (utdrag).

Hvalvik, R. (red.): *Viktige kilder til den kristne ikonografi* (tekstsamling). Oslo: Menighetsfakultetet, 2001.

Hall, J.: *Dictionary of Subjects and Symbols in Art.* London: John Murray, 1979, følgende artikler: Adoration of the Magi, Adoration of the Shepherds, Agony in the Garden, Annunciation, Ascension, Assumption, Baptism, Betrayal, Cleansing of the Temple, Cross, Crucifixion, Death of the Virgin, Descent from the Cross, Descent into Limbo, Descent of the Holy Ghost, Ecce Homo, Entombment, Entry into Jerusalem, Flagellation, Flight into Egypt, Joachim and Anne, John the Baptist, Joseph (husband of the Virgin), Last Supper, Mary Magdalene, Nativity, Nativity of the Virgin, Pieta, Presentation in the Temple, Presentation of the Virgin, Raising the Cross, Resurrection, Road to Calvary, Supper at Emmaus, Transfiguration, Trial of Christ, True Cross, Virgin Mary (1–13), Visitation.

C. Bildende kunst og arkitektur i kristendommen

(3 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal gi kunnskap om kristen kunst og arkitektur, og kjennskap til sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet skal dessuten gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

DELEMNER:

- God kunnskap om den oldkirkelige debatt om bilder og deres funksjon i kirken
- Kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner
- Kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn
- Kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk
- Kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling
- God kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst
- Kjennskap til kirkearkitekturs historie med vekt på romanske kirker, gotiske kirker og stavkirker
- Kjennskap til norsk middelalderkunst

LITTERATUR:

Andersen, Lisbeth S.: *Ecce Homo. Kristusfremstillinger i kunsten.* Frederiksberg: Forlaget Anis, 1993, s. 97–238.

Bay, Sv. Aage: *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst*, Odense Universitetsforlag, 1977.

Bech, Birgitte.: *Kristendommens bilder – en symbolverden*. Århus: Systime, 1991

Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel: *Billedspor. Kunst – og kulturhistorie bind 1: Fra istid til renessanse*. Vollen: Tell forlag, 1996, s. 114–129, 137–144.

Fuglesang, Signe Horn (red.): *Middelalderens bilder. Utsmykningen av koret i Ål stavkirke*, Cappelen, Oslo 1996, s. 17–93.

Gympel, Jan: *Arkitekturens historie – fra antikken til i dag*. Köln: Könemann, 2000, s.6-61.

Hellemo, Geir: *Guds Billedbok*. Oslo: Pax forlag, 1999, s. 71–130, 195-228.

Kiilerich, Bente. og Torp, Hjalmar: *Bilder og billedbruk i Bysants*. Oslo: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 134–180, 195-229.

Nes, Solrun: *Mysteriets formspråk*, 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget/Alma mater, 2000.

Billedmateriale: Nancy Grubb: *Jesu liv i kunsten*. Forsythia, 1996. Boken er ikke pensum, men inneholder billedmateriale som det henvises til i undervisningen og under studiet.

D. Musikk i kristen tradisjon

(2 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal gi kunnskap om utvalgte grunnlagsspørsmål og bruken av sang og musikk i kristen tradisjon. Både offisiell, liturgisk musikk, kunstmusikk og mer folkelige uttrykk vil bli belyst. Studentene skal lære seg noen enkle metodiske grep for en elementær musikkanalyse. Musikkseksempler vil bli gitt i undervisningen.

DELEMNER:

- Kjennskap til ulike kristne gudstjenesteformer
- Kjennskap til messen og til ulike typer messemusikk
- Kjennskap til kirkemusikkens historie
- Kjennskap til norsk salmediktning og norske, religiøse folketoner
- Kjennskap til bruken av musikk i ulike kirkesamfunn og fromhetstradisjoner
- Kjennskap til forholdet rock og religion

LITTERATUR:

En ny sang for Herren. En studiebok i hymnologi (Presteforeningens studiebibliotek nr. 17). Oslo: Andaktsbokselskapet, 1981, s. 33-37, 43-62, 77-125, 157-209.

Wilson-Dickson Andrew: *Musik i kristen tradition. Från tempel og katedral til kyrkor och torg*. Stockholm: Verbum, 1996. (Rammetekstene er ikke gjenstand for eksaminasjon.)

Pahlen, Kurt: *The World of the Oratorio: Oratorio, Mass, Requiem, Te Deum, Stabat Mater and Large Cantatas*. Aldeshot: Scholar Press, 1990, s. 9-11, 22-42, 73-78, 93-97, 116-125, 127-128, 133-134, 142-150, 218-224, 241-242, 246-252, 273, 305-308, 320-324.

Rock og religion, temanummer av *Prismet* 51 (1/2000), s. 3–46.

E. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene

(1 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal gi kunnskap om bildende kunst og arkitektur i de store verdensreligioner. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse. Dessuten skal studiet gi kunnskap om bruken av musikk i de store verdensreligionene.

DELEMNER:

- Kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme
- Kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme
- Kjennskap til musikkens plass i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme

LITTERATUR:

- Bowker, John: *World Religions. The great faiths explored and explained*. London: Dorling Kindersley, 1997, s. 18–41, 54–99, 112–135, 160–177.
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R.: *Hinduismen og buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, s. 120–129, 305–316.
- Rian, Dagfinn og Eidhamar, Levi G.: *Jødedommen og islam* (2. utgave). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, s. 11–23, 67–86, 92–102, 178–195, 218–219, 225–227
- Neubauer, E.: «Islamic religious music» i Sadie, S.: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London: Macmillan, 1980, bind 6, s. 342–347.
- Hellige rom*, temanummer av *Prismet* 50 (4/1999), s. 143–166.
- Skarpeid, J.: «Musikk og hellig lyd i hindutradisjonen» i *Prismet* 50 (4/1999) s. 171–179.
- Winje, G.: «Kunst og estetikk i hinduismen. En enkel innføring» i *Prismet* 49 (4/1998) s. 170–174, 179–183.
- Winje, G.: «Estetikk og kunst i buddhismen. En enkel innføring» i *Prismet* 49 (1/1998) s. 19–20, 29–36.

F. Teoretiske og didaktiske perspektiver

(2 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal gi studentene innsikt i estetikk som middel til forståelse, fortrolighet med formidlings- og læringsteorier, og kjennskap til utvalgte kunstteoretiske grunnlagsspørsmål. Studiet skal også gi kunnskap om og forståelse for den plass estetisk oppdragelse bør ha i dagens skole. Dette vil bli belyst ved at studentene arbeider med ulike sider av forholdet mellom kunnskapsskolen og estetisk oppdragelse. Arbeidet med delemnene skal legge grunnlaget for studentenes behandling av forholdet mellom religion og estetikk, særlig med henblikk på KRL-faget.

DELEMNER:

- Kjennskap til hva estetikk er
- Kjennskap til estetikk som del av kulturhistorien

- Kjennskap til estetikk som middel til forståelse i middelalder og modernisme
- Kjennskap til forholdet mellom allmenndannelse og estetikk
- Kjennskap til forholdet mellom kunnskap og estetikk
- Evne til kritisk vurdering av estetikkenes plass og funksjon i skolen og i KRL-faget
- Kjennskap til møtet mellom det religiøse og estetiske uttrykk og elevenes bakgrunn

LITTERATUR:

- Danbolt, Gunnar: *Blikk for bilder. Formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo: Norsk kulturråd 1999, s. 9-46, 57-79.
- Ganer, Karen Marie og Anne-Kari Skarðhamar: *Litteratur, bilde og musikk : bidrag til tverrfaglig didaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget, 2001, s.58-150 (unntatt sider som bare omhandler litteratur).
- Grøtvedt, Paul.: *Det skapende blikk. Om kunstens grunnproblemer*. Oslo: Aventura Forlag, 1990, s. 23-155.
- Halvorsen, E. M.: «Den estetiske dimensjonen i grunnskolens læreplaner i de siste tretti åra», i *Arabesk* 45 (1/2000), s. 3–13.
- Hohr, H.: «Estetisk dannelse i didaktisk perspektiv», i Knudsen S. V. (red.): *Æstetik og didaktik 2*, Didaktiske Studier 14. København: Danmarks Lærerhøjskole, 1994, s. 167–192.
- Lindhardt, Jan.: *Frem mod middelalderen: TV – det levende billede i det åbne rum*. København: G. E. C. Gad, 1993, s. 7–100.
- Løvlie, L.: «Den estetiske erfaring», i *Nordisk Pedagogik* 10 (1–2/1990), s. 1–18.
- Varkøy, Ø.: *Hvorfor musikk? – en musikkpedagogisk idéhistorie*. Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1993, s. 101-109, 143-150.

Arbeidsformer

Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium, men kan også omfatte frivillig oppgaveskrivning, temadager og ekskursjoner. I forelesningene vil det bli lagt vekt på at studentene får møte de ulike estetiske uttrykksformene gjennom bilde og lyd. Det vil også bli lagt vekt på praktisk billedanalyse og musikkanalyse med sikte på undervisning i skolefagene

Undervisningen består i tillegg til forelesninger av et obligatorisk seminar hvor studentene får øvelse i billed- og musikkolkning med sikte på å utvikle estetisk skjønn og til å relatere stoffet til aktuelle skoleslag. Når studiet blir tilbudt som deltidsstudium, blir dette seminaret integrert i den ordinære undervisningen..

I tilknytning til det obligatoriske seminaret skal alle studentene levere en oppgave i billed- eller musikkolkning med didaktiske vinkling. Oppgaven kan byttes ut med en muntlig presentasjon i seminaret.

Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper. Lærerne har treffetid som bl.a. også kan nyttes til faglige spørsmål.

Studentene har tilgang til fakultetets «ressurstorg» på internett hvor blant annet billedstoff er tilgjengelig.

Fellesforelesningene utgjør normalt 130–200 timer. I tillegg kommer gruppe- og kollokvievirksomhet.

Vurdering

For å avlegge eksamen, må studentene være innskrevet ved Det teologiske Menighetsfakultet. Eksamen består av to skriftlige delprøver, hver på 4 timer. Delprøvene, som teller likt, kan tas samlet eller hver for seg. Fakultetet benytter graderte karakterer fra 1,0 (best) til 4,0 (dårligst). Studenter som får dårligere karakter enn 4,0, består ikke prøven.

Eksamensoppgavene kan være teoretiske essayoppgaver, eller oppgaver knyttet til praktisk billed- og musikkanalyse. Når det blir gitt oppgaver med praktisk billed- eller musikkanalyse, vil studentene få mulighet til å se de aktuelle bilder og/eller høre den aktuelle musikk.

Delprøve 1 dekker: A, B og C

Delprøve 2 dekker: D, E og F

Karakterutskrift blir gitt etter at begge delprøvene er bestått.

Utvalgte forskrifter

1. STUDENTENES PLIKTER OG RETTIGHETER

Den som blir innskrevet som student ved Menighetsfakultetet, er automatisk også medlem av Studentsamskipnaden i Oslo, med de plikter og rettigheter dette innebærer.

Frister for oppmelding til eksamen o.l. blir kunngjort i forelesningskatalogen.

Studenter som avbryter sitt studium for mer enn ett semester eller for godt, skal sende skriftlig melding om dette til fakultetet.

En student som har gjort seg skyldig i grovt brudd mot de bestemmelser som gjelder på fakultetet eller i uverdigg adferd som i betydelig grad kan skade fakultetet i det allmenne omdømme, kan utvises for en tid eller for alltid.

2. FORSKRIFTER FOR EKSAMENSKANDIDATER

Oppmelding til eksamen, annullering av oppmelding

Oppmelding skjer skriftlig innen de fastsatte frister på eget skjema til hver eksamen. For å få melde seg opp til eksamen, må en ha betalt semesteravgift. For eksamen betales egen avgift. Vitnemål for de eksamener som er avlagt utenfor fakultetet, vedlegges eksamensoppmeldingen dersom de ikke er innlevert tidligere.

Annullering av eksamensoppmelding må skje skriftlig og mottas innen en uke før prøven i vedkommende fag. Studenter som ikke møter til eksamen eller trekker seg etter annulleringsfristens utløp, regnes for å ha fremstilt seg til eksamen når gyldig forfallsgrunn ikke foreligger.

Alminnelige bestemmelser ved eksamensprøver

- a. Eksamenskandidatene må møte i god tid før prøven, og i tilfelle sykdom eller annen hindring melde fra om dette så snart som mulig. Om noen møter fram først etter at oppgaven er opplest/utdelt, kan vedkommende ikke delta i dagens prøve, men kan etter søknad gis adgang til å gå opp til utsatt prøve.
- b. Ingen notater må medbringes eller nyttes ved prøvene, heller ingen form for oversettelser. Har noen med seg nytestamente e.l., må dette innleveres til inspektøren før oppgaven leses opp.
- c. Under prøven må ingen form for meddelelse finne sted mellom eksamenskandidatene uten gjennom inspektør.
- d. Ingen eksamenskandidat må forlate sin plass under prøven unntatt når vedkommende går ut sammen med en inspektør. En inspektør kan følge høyst 2 personer av gangen ut av eksamenslokalet.
- e. Ingen eksamenskandidat må forlate eksamenslokalet før tidligst en time etter at oppgaven er opplest/utdelt.
- f. Ved opphold utenfor eksamenssalen må ingen samtale om oppgaven eller overhodet om teologiske emner finne sted, verken med inspektøren eller mellom eksamenskandidatene innbyrdes. Fakultetets regler for røykfrie områder gjelder også for eksamenskandidater.
- g. Besvarelsen innleveres senest når tiden er ute, uten hensyn til om den er fullført eller ikke.
- h. Den som har avlagt de skriftlige prøver, kan ikke unndra seg sensur for disse.
- i. Dersom noen overveier å trekke seg fra prøven, skal vedkommende først konferere med enten dekanus, undervisningsleder eller studieveileder, avdelingsleder eller faglærer.
- j. Den som trekker seg fra en prøve, har ikke adgang til å gå opp til ny prøve ved begynnelsen av det påfølgende semester, men henvises til de følgende ordinære eksamener.

Eksamensbesvarelsene

- a. Besvarelsene ved skriftlige klausurprøver føres inn på særlige innføringsark, som eksamenskandidatene får utlevert.
- b. Oppgavens ordlyd skrives av etter det utdelte oppgaveark og føres på besvarelsens tittelside. Under dette skrives det kandidatnummer en har fått tildelt, dato, men ikke noe navn.
- c. Fakultetet kan etter søknad gi adgang til å levere eksamensbesvarelser avfattet på et av de vanlige fremmedspråk. Søknad om dette må leveres sammen med eksamensoppmeldingen.
- d. Dersom en besvarelse er vanskelig å lese på grunn av utydelig håndskrift, forkortelser og lignende, må eksamenskandidaten være forberedt på ikke å få sensur.
- e. Det er ikke adgang til å føre inn eksamensbesvarelser med blyant.

Sykdom under eksamensarbeid og eksamen, kontinuasjon

- a. Dersom en student på grunn av sykdom eller tvingende velferdsgrunner er hindret fra å levere inn skriftlige hjemmearbeider til fastsatt tid og så snart som mulig sender inn en legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan vedkommende gis utsettelse med innleveringen. Av legeerklæringen må det gå tydelig fram i hvilket tidsrom studenten har vært sykmeldt, og om sykmeldingen var hel eller delvis. Legeerklæringer og velferdsgrunner godkjennes av undervisningsadministrasjonen.
- b. Dersom en student på grunn av sykdom eller tvingende velferdsgrunner er hindret fra å møte til en prøve og så snart som mulig sender inn legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan studenten gis adgang til å avlegge vedkommende prøve ved kontinuasjon (utsatt prøve). Av legeerklæringen må det gå tydelig fram i hvilket tidsrom studenten er sykmeldt. Legeerklæringer og velferdsgrunner godkjennes av undervisningsadministrasjonen. Kontinuasjonssprøve skal holdes så snart studentens helse og forholdene forøvrig tillater det, om mulig innen det samme semester. For kontinuasjonssprøve betales ikke nytt eksamensgebyr.
- c. Dersom en student blir syk under eksamen, må det som er utarbeidet av besvarelsen, innleveres til sensur før vedkommende forlater eksamenslokalet. I motsatt fall regner en at vedkommende har trukket seg fra eksamen. Dersom vedkommende innen en uke innsender legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan studenten gis adgang til å avlegge prøven ved kontinuasjon (utsatt prøve) etter samme bestemmelser som i pkt. b. Legeerklæringer godkjennes av undervisningsadministrasjonen.

3. FORSKRIFT FOR KLAGEBEHANDLING

Jfr. Lov om universiteter og høyskoler §51 og §52)

§ 1 Klage over formelle feil ved eksamen

Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage avgjøres av styret selv eller av styrets klagenemnd på vegne av styret.

Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 2.

Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

Finner styret eller styrets klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

§ 2 Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen én uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.

Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.

Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakterer er fastsatt.

En student kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensuren framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

Ved ny sensurering benyttes nye sensorer. Endring kan gjøres både til gunst og til ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamenen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.

Bedømmelse av muntlig prestasjon eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når eksamen ikke er bestått. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages.